

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De choreis, & impudicis saltationibus fugiendis ca. xli

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

parte comediae actus, stuproque contineant argumenta; exploratum satis habens, ex tali consuetudine spectandi, licentiam quoque ad imitandum dari. Quid est enim tam nefarium, quod suaderi non possit dum libenter spectatur? Mouent quidem spectacula sensus, demulcent affectus, arident cupiditatibus, expugnant rationem, extorqueunt consensum, & perdunt denique cuiusvis boni peccatoris conscientiam. Cuiuscunque ergo, continentiae, & castitatis cura est, procul esse à spectaculis, & theatris, & comedis, & eiusmodi uanitatibus omnino conuenit: & uiuere, atque habitare seuerè: attamen, mea quidem sententia, salubrius, ut uult Seneca, magis quam pestilenter, ut facit Plato. Par siquidem mihi ex utroque extremo, animae detrimētum contingere posse uidetur, uel si quis ob nimiam alacritatem ualitudinis bonae exultans in foedas libidines proruat, uel si extrema debilitate confectus dolore torpeat, & anima desideria consumetur.

De choreis, & impudicis saltationibus fingendis. Cap. XLI.

CHoreis autem, ac saltationibus, interesse neque clericos, neque coelibes decere nemo (ut arbitror) est qui nesciat: quanquam dum per aetatem, tempusque liceat, ad hilarescendas nuptias saecularibus hominibus interdum permitti licite uideatur. Quid est enim quod eiusmodi saltationes decere uiros graues, & castos possit, quum nihil tam incitet, instigetque animum ad libidinem, quam ea ostentare incōditis, & impudicis motibus, quae uel natura, uel disciplina, pudoris causa, & honestatis ratione cōtexerat? Cicero in oratione pro murena. Nemo (inquit) sobrius saltat, nisi forte insaniat. Ideo Plato in uoluptate aliquando à Dionysio ut post epulas indutus pura pura secum pro conuiuantium hilaritate saltaret, renuit, dicens, non conuenire philosopho muliebria. Quo circo ca Philippum macedonum regem uirum alioqui seuer

rum, et grauem, quum semel bene potus cum alijs tenuis
 lentis sodalibus per medium exercitum choreas hilari-
 ter iucundeq; duceret. Demades Atheniensis orator ita
 modeste ac prudenter increpuisse fertur. O rex quid agis
 Fortuna tibi imposuit, Agamemnonis honestissimam
 personam, tu tibi ipsi induxisti personam Therisitæ uilissi-
 simam. Agnouit rex errorem suum & destitit palam salu-
 tare cum cæteris. Eiusmodi autem saltationem à Corio-
 bantibus Cretensium populis primum adinuentam au-
 ctor est Plutarchus: quod hominum genus insanum, atq;
 que maleficum omnibus sæculis semper est habitum.
 Quis nam quæso aut pudori, aut uerecundiæ potest esse
 locus, ubi tacite per simulationem: motione, uoce, nutu,
 publicè palamq; docemur obscæna, & foedissima di-
 ctu: Iam illud perspicuum sane est omnium malorum,
 atque impudicitiarum in uniuersum orbem, facultatem
 ex hisce suppeditari, atq; subministrari spectaculis. Quæ
 nam quæso modestia potest esse homini, qui cachinnis,
 & scurrilitatibus, & saltibus, sine uerecundiâ, aut modo pu-
 blice debacchetur: Quis ue poterit mente procul esse à
 turpitudine, cui tanta species turpitudinis, & tot illecebre
 uoluptatum, & tam expressa imago libidinis, ita molliter
 obuersantur, oculis, occurrantq; animo, & sensibus illas
 buntur: Etenim si in templo Dei, quo orationis gratia cõ-
 uenitur, inueniantur plærunq; qui foeminarum aspectu
 bus ferantur: atq; si enim sæpe periclitemur incauti, ubi
 Dei præceptum nos congregat: quid fiet quæso ibi, un-
 de Dei præcepta nos amouent: Et si inestamur ubi sa-
 cris mysteriis, adhortationibus, precationibus, atq; præ-
 sidiis sacramentorum munimur: quomodo tuti stabimus,
 ubi diabolicis undiq; dolis, & tentationibus oppugna-
 mur: Procul ergo à nobis, si sapimus, omnium earum
 rerum facies: quam profecto nec conspicerere sine pericu-
 lo, nec cogitare sine damno, nec concupiscere sine pec-
 cato, nec patrare, sine graui nota, & maximo scelere uas-

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

lemus. Quid nam quæso refert curiosius quicquid speculari, quod & uidere turpe est, & agere nefarium. Si quidem aut facere, aut concupiscere necesse est, quicquid delectamur spectare: quod est sane in ea re utriusque uiliosum: & propterea pari ratione: & consilio utriusque fugiendum. Accedit, quod si ullo unquam tempore hæc spectacula fuerint rationabiliter interdicta, hæc præsertim tempore magis magisque sint habenda merito profana, & ueritata: quando in his, ut in rebus aliis, ab antiquorum moribus, atque modesta omnis disciplina recte uiuendi nunc in nostris iuuenibus longe descieuerit. Annis quidem superioribus in eiusmodi choreis motus erat grauis, modestus, pudore plenus, atque etiam (si sic licet dicere) præistis pudicus. At his saltationibus, quas nunc exercet iuuentus, nihil sane impudentius conspici potest. Non enim tunc choreæ nexis manibus, sed lineo panno, quasi reffluungebantur: atque eis numeris, eaque modestia ducebantur, ut non saltare magis, quam incedere ad numeros, tam mares, quam foeminae uiderentur. Nunc uero hæc tam mollis, & effoeminata scurrilisque saltatio, quod posset habere decori, aut honestæ hilaritatis, non uideo: quum hæc æuo mutata omni ueteri ratione saltandi, tanta capitis, brachiorum, pedum, laterumque agitatione rem agant, tantaque uibratione omnium membrorum, ac tam lasciuo denique motu consaltitent, ut uix crediderim fuisse olim apud Romanos à prostitutis meretricibus florantia ludia, et turpius agitata. Quo circa tale genus saltationis tam obscœnum, atque peruersum, & ab honestate christiana tam alienum, ne laicis quidem existimo quouis tempore, ne dum clericis licere posse. Non enim choreæ esse uidentur: sed mera bacchanalia: atque uera gymnasia, et umbratiles exercitationes libidinum: ubi meretriciæ illecebræ, & omnia denique fiant, quæ nequiter ad uenerem spectatores, alliciant. Sed hæctenus de choreis, & de foedis huius nostræ tempestatis saltationibus

bus, nunc reliqua prosequamur.

De loco declinando, ubi quis libidinose quans

doq; uixerit, & de memoria uoluptatū

fugienda.

Cap. XLII.

Locum etiam mutare, ubi quis antea libidinose quicquā ægerit, haud parum conducere poterit, ad delendam prorsus memoriam uoluptatū, & ad persistendum firmiter in proposito castitatis. Nam ubi talis locus se nobis offert, commouet statim animum, & suffricat recordationem, ac desyderium eorum, quæ quis ibidem uel conspexerit, uel aliquando uoluptuose commiserit. Atq; ex ea, rerum facie rursus ante oculos mentis posita, cogitur omnino, uel præterita concupiscere, uel saltem cum aliqua delatione illius prægustatæ quandoq; turpitudinis reminisci: quando facillime soleant ulcera male curati amoris recrudescere. Nam ut in corpore, sic & in animo & si uulnus sanatum sit, aliqua tamen semper cicatrix manet: quæ postea ex improvida refricatione facile rumpitur. Quo circa sicut formidabilior ex eo est: omnis offensio, ne recens ulcus grauius integretur: ita maxime cauendum est, ne male curatus animus rursus recidat in errorem. Neque enim facile obliuisci potest uoluptatis, quicumque illecebras ueneris, atque auctoramentum lasciuæ rei quoquomodo alio quando gustauerit. Canis (ut est in ueteri proverbio) qui semel corium roserit, ægre inde exterritur. Propterea Themistocles (ut Cicero memorat) Simoni dicitur artem memoriæ pollicenti, respondit: male se obliuisci discere, quàm reminisci: nam memini (inquit) etiam, quæ nolo: & obliuisci non possum, quæ uolo.

Q. Q. iiii